

като лъвоове въ боя и отбивали враговетѣ. Ала налитали нови турски войски и боятъ продължавалъ непрекъснато... Панагюрци губѣли сили, нѣмало кой да ги замѣсти. Боятъ продължилъ и на 29 и на 30 априлъ... Турцитѣ докарали топове и принудили борцитѣ да се оттеглятъ въ града. Тамъ, затулени задъ зидове, задъ огради, задъ стени и дървета, панагюрци защитаваха отчаяно домоветѣ си, но турцитѣ настѣпвали съ грамадни сили, навлѣзли въ града и го подпалили. Настѣпили ужасни минути, въ които загинали много турци, но и много въстаници, жени и деца...

Райна стигнала бащината си къща. Скрила се вътре. Баща ѝ, свещеникъ Георги излѣзълъ, дано умиловисти турцитѣ. Единъ турчинъ се прицелилъ въ него, пукнала пушката и свещеникътъ рухналъ на земята мъртавъ предъ очитѣ на домашнитѣ си. Райна, майка ѝ, братчето ѝ се спуснали презъ тайни врата у съседитѣ. Стигнали въ единъ дворъ пълненъ съ жени и деца. Една жена затичала при Райна и завикала:

— Бѣгай, турцитѣ те дирятъ.

Райна измолила отъ една селянка селски дрехи, облѣкла се въ тѣхъ, намазала лицето си съ сажди, промѣкнала се между турцитѣ и се скрила въ едно тайно мѣсто, гдето гладна и жадна прекарала 25 дни. Самъ турскиятъ паша съ войницитѣ си ходѣлъ отъ къща въ къща да дири Райна Княгиня. Единъ день турцитѣ внезапно обиколили къщата, гдето се криела Райна. И я хванали. Вързана, подкарана отъ турски войници, развеждали Райна отъ тъмница въ тъмница.

Разпитвали я много пжти. Най-сетне я натоварили въ една каруца и заедно съ майка ѝ я закарали въ Пазарджикъ. Хвърлили я въ затвора премалѣла отъ гладъ и студъ. Изпитвали я и тамъ много пжти. А като се научили, че народътъ я наричалъ „Райна Княгиня“, смѣли се подигравателно и я питали:

— Ти българска царица ли си?

Отъ Пазарджикъ я закарали въ Пловдивъ. Туркинитѣ викали следъ нея:

— Ето българската царица! — И я плюели, хвърляли върху нея камъни, калъ, яйца.

Изпитвали я и тамъ много пжти. Затворили я въ едно подземие съ плесенясаи мокри зидове. Тъмно било като въ гробъ. Воня страшна. Райна се свила на кълбо и молила Бога да я прибере. Посрѣдъ нощъ като вампиръ влѣзълъ старъ ключаръ съ фенерче. Райна съ ужасъ видѣла при нея две чорлави жени: едната луда, окована въ вериги и другата циганка. Въ това подземие тя лежала цѣлъ месецъ. Презъ това време я изкарвали пакъ на сждъ. Тя не можела да ходи. Носили я на тарга.

Нѣколко европейски вестникари се научили за теглото на Райна. Отишли и я намѣрили примрѣла. Тѣ съобщили на руския консулъ. Той поискалъ да я освободятъ. И турцитѣ я освободили. Добри хора я облѣкли и нахранили. А следъ това тайно я изпратили въ Цариградъ, а отъ тамъ въ Русия.